

גליקן זה נתנדב ע"י פ.ב.ש.ה.
לע"נ בעל החזון יחזקאל
להצלחה בכ"ע וכל מילי
דמיטב

נח תשפ"ג גליקן קצו שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמאי ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת.
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל:
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקווינלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם נשמואל:
ובטח יהיה למליץ ויושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיית עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבושו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגנשטער זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייטיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעייש
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי זכה ליר"ש,
הצלחה בכל טוב, בזה ובבא,
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הנ"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפוי פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הג"ר אברהם מנחם מענדל ב"ר דוד מאיר ברנצקי זצ"ל י"א צ"ב חשון

נח איש צדיק תמים היה בדורתו. במדרש (ב"ר ל:): כל ק"כ שנה היה נח נוטע ארזים ומקצצן, ואמרין ליה למה כדון, אמר להון
כך אמר מרי דעלמא הוא מייטי מבולא על עלמא, אמרו, אי אתי מבולא, לא אתי אלא על ביתא דהאי גברא. וקשה, דאיך אמרו
לנח דברים כאלו בו בזמן שהם יודעים בעצמם שחוטאים בנפשותם, ואילו נח איש צדיק היה, וא"כ האך יעלה על דעתם לומר
שיבוא מבול על נח. ו"ל עפ"י מה דאיתא בזוה"ק (סז): שנח חטא בכך שלא התפלל על בני דורו לבטל הגזירה, ולכן נענש
שנקרא המבול על שמו, וכמו שמצינו דכתיב (ישעיה נד:ט) "כי מי נח זאת ל". והנה בני דורו של נח היו סבורים שנח היה צריך
להתפלל עבורם שלא יאבדו, ועתה שאינו מתפלל, ואדרבה עושה תיבה להגין על עצמו לבד, לכן ראוי הוא למות, וכל העולם
כולו יהיה ניצול. וכעין מה שמצינו ששלח מרדכי לומר לאסתר (אסתר ד:יד) "אם החרש תחרישי בעת ההוא רוח והצלח יעמוד
ליהודים ממקום אחר ואת ובית אביך תאבדו", וכמו שאמרו (תענית יא): בזמן שהציבור שרוי בצער, אל יאמר אדם אלך לביתי
וכו' ושלום עלי נפשי וכו', ואם עשה כן לא יראה בנחמת ציבור. וא"כ כל שכן הכא שיכול להתפלל עליהם ולא התפלל, וכעין
מה שאמרו (מכות יא). בנוגע כהן גדול, דלפי שלא התפלל על הרוצחים שבדורו הרי הוא בסכנה, ולפיכך אימותיהן של כהנים
גדולים מספקות לחם ומים לגולין לערי מקלט כדי שיתפללו על בניהם שלא ימותו. וזה היה כוונת אנשי דורו של נח שאמרו לו
היות שאתה יכול להתפלל עבורינו ואינך מתפלל, א"כ אם יבוא המבול עליך. (זרע שמשון אות ב').

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. במדרש (ב"ר לח:ו): אמרו דברים חדים על ה' אלקינו ה' אחד, ועל אחד היה אברהם
בארץ, אמרו אברהם פרדה עקרה ואינו מוליד, ועל ה' אמרו, לא כל הימנו שיבור לו את העליונים, ע"כ. משמע דיש שייכות לב'

לכבוד עורך הגליון מליצי יושר

רצייתי להודות לך על הרחבת הגליון עם ג' ספרים נוספים, ובעיקר על שני ספרים של צדיקי עולם שלא הניחו אחריו זש"ק הלא הם הילקוט סופר והג"ר יוסף ענגיל. וגם הג"ר עקיבא יוסף שלעזינגר אף שהניח אחריו זש"ק אבל ספרו לא מפורסם בכלל, אין ספק בעולם שג' צדיקים אלו פעלו בשמים שיתפרסמו דבריהם, ובוזה נכנס הרעיון לך.

מגלגלין זכות ע"י זכאי, בטח הקדמת מקודם הרבה זכותי עד שזכית שתפילתך שהתפללת ברה"ש שעברת: "כתבינו בספר זכיות", נתקבל במילואו.

כדי שיהיה לי חלק עם הזכותים שלך, צירפתי פה טשעק להוצאת הגליון לשני שבועות בכל המקומות שבעולם, הגם שאין זה כלל לפי כוחותי, אבל הרי הכתוב אומר "היד ה' תקצר"?

מרגלא בפומיה של זקני שליט"א לענות למי שאומר לו דאינו יכול ליתן צדקה משום שמצבו דחוק, לומר לו בזה הלשון: מדוע אתה מתחיל באמצע הסיפור? הסיפור מתחיל במה שאיך לך כסף? מדוע אינך אומר תחילת הסיפור? תחילת הסיפור הוא, כי הקב"ה הוון ומפרנס לכל, לא נותן לך פרנסה בריחה, כך מתחיל הסיפור, ובתוצאה מזה אין לך כסף. ופשוט א"כ דהעצה לזה הוא לא לקמץ מלינת צדקה, רק אדרבה, ליתן צדקה במסירת נפש, ואז הקב"ה ישפיע לך פרנסה כראוי, כדכתיב "יש מפור ונוסף עוד".

מצו"ב קוויטל של משפחתי להזכיר בציונים הק'.

תודה על הכל וברכות למעלה מן המשוער
מ.מ.א. שיכון סקוירא

נ.ב. מדוע אינך נוסע גם להציון של הזרע שמשון זייע להזכיר שם תומכי הגליון, הגם שהבית החיים באיטליא נחרב ואין שם מצבות, אבל כמדומה לי שיודעים בערך באיזה שדה נטמן הזרע שמשון זייע.

הדברים הללו שאמרו, וצריך להבין השייכות. ויש לפרש עפ"י מה שאמרו (סנהדרין קט). בענין העון של הדור הזה, דנחלקו לג' כתות, אחת אומרת נעלה, ואחת אומרת נעלה ונעשה מלחמה וכו', זו שאומרת נעלה ונעשה מלחמה, נעשו קופים ורוחות שדים ולולין. ויש לדקדק מה המדה כנגד מדה דמפני שאמרו נעלה ונעשה מלחמה נעשו קופים ושדים.

ונראה, דעיקר כוונתם במה שאמרו נעלה ונעשה מלחמה, היינו דרצו להביא עליהם שפע וטובה ע"י כישוף, והיינו בכח עצמם ואפ"י שלא ברצון הקב"ה, וכמו שאמרו (חולין ז:): אמר ר' יוחנן למה נקראו שמים כשפים, שמכחישין פמליא של מעלה. והיינו שיש כח ביד המכשפים לעשות אפ"י כנגד רצון של מעלה. אולם בהמשך הגמ' מבואר שפעם אחת רצתה מכשפה לעשות כישוף כנגד ר' חנינא, ואמר לה ר' חנינא שהיא לא תצליח בכשפיה, שהרי "אין עוד מלבדו". והיינו שהיות דלר' חנינא היו הרבה זכויות, לכן נמנע ממנה להזיק אותו. הרי דאף שנתן הקב"ה כח ביד המכשפים, מ"מ ברצונו נוטל מהם את כוחותיהם.

ובזה מתבאר היטב דברי המדרש, שאכן היה כוונה אחת בב' הדברים שהיו אומרים, דמה שאמרו דברים חדים על הקב"ה דלא כל הימנו לבור את העליונים, היינו שאמרו שאין השפע תלוי בידו של הקב"ה, וגם הם יכולים להוריד מן השמים שפע מבלי רצונו ית', ועל דבר זה היו מביאים ראיה מאברהם, שאף שהיה צדיק והיו לו הרבה זכויות, עם כל זה נשאר כפרידה עקרה ולא הוליד, וכביכול לא היה כח ביד ה' להושיעו, וא"כ כל שכן שלא יוכל הש"ת להכחיש את הכשפים. ולא היו מאמינים שבזמן שאין רצונו של הקב"ה בכך, ימנע מהם את כוחם, וכדכתיב "אין עוד מלבדו". ולכן נעשו

מדה כנגד מדה שנעשו שדים וקופים, ברואים שאינם מושלמים, שאינם לא אנשים ולא חיות, לרמוז שאפילו להשלים עצמם אינם יכולים, כל שכן שלא יוכלו להכריח להביא עליהם שפע ברכות. (זרע שמשון אות ח').

לע"נ הג"ר לוי יצחק ב"ר נחמן כהנא זצ"ל יא"צ ד' תשרי

ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך. למה חזר ואמר "אתך", ונראה כי לא היו הפרטים כדאים להנצל זולת ע"י צירוף "אתך", והיינו זכותך. ויובן לפי מה שכתב בנזר הקודש (ב"ר מט:יד) על מה שאמרו (תענית כא:): בסורא הוה דברתא (-מגיפה), בשיבבותיה דרב (-בשכונת רב) לא הוה דברתא, סבור מינה משום זכותיה דרב, אתחזו להו בחלמא (-נראה לאנשים בחלום), רב דנפיש זכותיה, האי מילתא זוטרא היא לרב (-זה נס קטן לפי גדלותו של רב), אלא בשביל האי גברא דמושיל מרא זובילא לקבורה (-נס זה אירע בזכות איש שגומל חסד במה שמשאיל כלי חפירה

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר

וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - וואראש, אבני נזר - סוכאטשוב, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי און חזון יחזקאל - הר המנוחות
אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איד זיי צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!

לצורך קבורה). ודייקו המפרשים (ע' מהרש"א שם), במה שאמרו "רב דנפיש זכותיה, האי מילתא זוטרא היא לרב", דהרי אם הספיק זכות רב לדבר גדול, כל שכן לדבר קטן.

ותירצו דמה שהצדיק מגין הוא משום שכיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין (ב"ק ס:), לכן הקב"ה חס על הצדיק שלא יתפס ח"ו, לכן אינו נותן רשות למשחית כלל, וזהו מה שהצדיק מגין. אכן לצדיקים גדולים כמו רב שאין למשחית אחיזה, דאפ"י היה ניתן רשות בשכונה זו, לא היה בו כח לשלוט בצדיק גדול כמו רב, לכן לא היה לו כח להגין על השכונה, כי לא יזיק לו מה שיהיה ניתן רשות בשכונה זו, לכן רק משום האי גברא דמושיל מרא לקבורה שאין זכותו מספיק אם ינתן רשות למשחית, בזכותו ניצולו כל בני השכונה, עכ"ד.

ולפ"ז יש לפרש למ"ד בדורותיו לגנאי, דלהורות נתן הכתוב במילת "אתך", דמאחר שהם "אתך", בהכרח שינצלו גם הם, שאם ינתן רשות למשחית לא יבחין, מאחר שגם הוא אין זכותו גדול כל כך לעמוד בפני המשחית.

לע"נ הג"ר גדליה יוסף ב"ר יצחק בערנשטיין זצ"ל יא"צ ג' חשוון

שחיטה הוא היתר נמשך, ולא היתר נפסק. אמרו בחולין (דף סז:): דרני דבישראל אסירי, דתולעים שנמצא בבשר הבהמה אסור. ופסק הרמב"ם (פ"ב מאכלות אסורות ה"ז) דתולעים אסור אף אם התליעו אחר שחיטת הבהמה. וביאר המגיד משנה שם וז"ל: לפי שבשר הבהמה אינה מותרת אלא בשחיטה, וכל דבר חי שיצא ממנה אפילו לאחר מיתה אסור, כיון שאי אפשר לו בשחיטה. אבל הדגים אינם צריכים שחיטה, לכן דבר הגדל ממנו [כגון תולעים] - בהיתר הוא גדל [כל זמן שלא פירשו], וכמו תולעת הפירות, עכ"ל.

וביאר האבני נזר (אר"ח סימן תפ"ג אות ד'), דבהמה אף אחר שחיטה אינו נעשה היתר גמור כאוכל דעלמא, רק עדיין צריך להיתר השחיטה, אלא דשחיטה הוא "היתר נמשך", ולכן התולעים שאין להם היתר של השחיטה, אסורין. משא"כ

בדגים שאין צריך שחיטה כלל, הוי גדל בהיתר.

וז"ל: לשחיטת הרמב"ם הא דאמרינן בחולין דתולעים דבישראל אסירי, היינו אף שהתליעו אחר שחיטה, משום דהני דלא מהני בהו שחיטה, באיסורייהו קיימי. ועל כרחין לומר דמצות שחיטה הנעשה בבשר מתירתו תמיד, והני דלא מהני בהו שחיטה חזרו לאיסורין. דאי מאחר שנשחטה הוא כאוכל דעלמא שלא נאסר מעולם, מה חילוק יש בין בשר לכוור, עכ"ל.

והנה כלל ידוע בנוגע ביטול ברוב, דביטול ברוב משמש רק לסלק האיסורים ודינים מן המיעוט, אבל אינו מועיל להוסיף דינים על המועט, ולכן רק היכא דאיכא איסור על המיעוט, אז אפשר לומר דע"י ביטול ברוב נסתלק האיסור מהמיעוט. אבל להיפך כגון היתר שנתבטל ברוב, לא אמרינן דההיתר נהפך להיות איסור כמו הרוב, דאין הביטול ברוב מועיל שיחול על המיעוט הדינים של הרוב, רק מועיל לסלק הדינים מהמיעוט.

והנה אמרו במנחות (דף כג.) דמיעוט בשר שחוטתו שנתערב ברוב בשר נבילה, דשחוטתו נבילה בבילה, וחל איסור נבילה על השחוטתו, ע"ש. וקשה דהלא ביטול ברוב אינו מועיל להוסיף דינים על המיעוט, וא"כ איך יחול איסור נבילה על בשר שחוטתו, דמאי שנא מהא דאמרינן בכ"מ דהיתר שנתערב ברוב איסור, דאין ההיתר נהפך להיות איסור.

* וכ"כ בצפת פנח (תנינא הלכות יסודי התורה פ"ה ה"ו) וז"ל: ס"ל לרבינו דשחיטה היתר שבה הוא נמשך, ולכן ס"ל בהלכות מאכלות אסורות דתולעים שנעשו מבשר בהמה לאחר שחיטה אסורים וכו', והגדר דשחיטה לא הוה היתר נפסק, רק גדר נמשך, עכ"ל. וכ"כ בהלכה ו' שם, וז"ל: דשחיטה לא רק סילוק האיסור רק היתר נמשך וכו', ולכן דרנא דבישראל אסורים, עכ"ל. וע' בשו"ת זרע אברהם (לופטביר, סימן ב' אות י"ג).

לע"נ הרה"ק ר' יצחק זעליג מארגנשטין ב"ר חיים ישראל זצ"ל י"א צ"ב חשון
הלוח ושוב. במסורה ג' "הלוח", "הלוח ושוב", "הלוח
 וחסור", "הלוח ונסוע הנגבה". ונראה הרמז, כי
 לנסיעה לא"י ישנו כמה אופנים, יש מי שנוסע לשם
 שמים לשם מצוה [לקיים מצות ישוב א"י], וכאשר
 נסעו התנאים ואמוראים (כתובות ק"א), ואז בלתי
 ספק דשומר מצוה לא ידע דבר רע, וכמו ר' זירא
 כאשר נסע בלתי לה' לבדו, ואז זכה שם גם
 להתחכם בתורתו ע"י אורא דא"י מחכים (ב"ב
 קנ"ח), וכמו שאמרו (פסיקתא זוטרתא שמות
 כא:כט): "אשרי איש ירא את ה'", "אשרי איש", ולא
 אשרי אשה, אלא אשרי איש שמתגבר ביצרו כשהוא
 איש, ויש בידו לעשות רע, ואינו עושה, ועושה טוב,
 אבל משבא לעת זקנה אין לו שבח אם שומר ידו
 מעשות הרע, לפי שתשש כחו.

ולענינו היינו דוקא מי שנוסע לשם כאשר כספם
 וזהבם אתם. אמנם ישנו אשר כל זמן אשר הוא
 בהצלחה, לא עלה על דעתו לבקש א"י, וכל זמן
 אשר להם כבודם בגוים, לא זכרו ציון, לא כן כאשר
 נהפך הגלגל מצוררי עמים, או כאשר ירדו מנסיחם,
 אז כדי לכסות חרפתם, בורח הוא לארץ ישראל, ואז
 כדרך שבא לראות כן בא ליראות [ואינו מצליח
 שם], וכעין שאמר הכתוב "מי ביקש זאת מידכם
 רמוס חצרי" (ישעי' א'). וישנו אשר עושים מא"י
 קרדום לחפור בה, היות כי בושה הוא לו להיות
 מחזיר על הפתחים בשביל עניונו, לכן הוא בא
 תחת מסוה של א"י, ואומר שהוא נוסע לקבץ על
 שם א"י. ועל פי הרוב כאלו אין להם קיום בא"י, זולת אותם אונס
 רחמנא פטריה, כאשר היודע מחשבות יודע.

וזה נרמז במסורה הנ"ל "אם הלוח וגדל", שהליכתו לא"י הוא בזמן כשהוא
 גדול בכוחו ובהצלחתו, אז "הלוח ונסוע הנגבה", דמתעלה בה כדרכי אבות
 עולם, ועל זה אמרו הרוצה להחכים ידרים (ב"ב כ"ה). אך אם "הלוח
 וחסור", כי הליכתו היא על דרך "חסורי מחסרה והכי קתני", אז "הלוח
 ושוב", דסובב הולך בביטול תורה ועבודה שם, או "הלוח ושוב" לגמרי
 לחורל, כי לא מצא לו מנוח לשבת בה.

אך את דמכם לנפשותיכם אדרש. כל "אך" מיעוט הוא. ופירש מו"ח
 [הרה"ק ר' הלל לייטנשטיין מקאלמאין] נ"י, ע"פ מעשה בק"ק פראג, דפעם
 אחת נסע המלך ברחוב יהודים, וע"פ סיבה נפל לבינה מן חלון ונהרג השני
 למלך, ועי"ז יצא גזירה גדולה על היהודים ר"ל. ובא זקן אחד ושאל
 למהר"ל מפראג ז"ל שהוא מוכן למסור נפשו ולומר שהוא הרוצח כדי
 להציל הכלל. ואמר המהר"ל שיעשה כן, ושכרו אין קץ, ועשה כן, ונגזר
 עליו שישליכו אותו מאותו חלון, ויפול על צבא אנשי מלחמה שאוחזים
 בידיהם חניתותיהם, ונעשה לו כן. ואמר המהר"ל, שזה הזקן היה סוף
 לגלגול של ישמעאל בן נתניה אשר הרג את גדליה בן אחיקם, ואיך מרומז
 שמותר לעשות כן למסור נפשו בעד כלל ישראל, פי' מו"ח נ"י, דכתיב
"לנפשותיכם אדרש", ולא בעד המוסר נפשו בעד כלל ישראל.

לע"נ הרה"ק ר' אריה לייבוש ב"ר נפתלי צבי הברשטס זצ"ל י"א צ"ב חשון
ויבן נח מזבח וגו' ויעל עולות. כתב הגר"י ענגיל (בית האוצר מערכת א'
 כלל ט"ז) וז"ל: ראיתי בספר ראשי בשמים להגה"צ ר' ישעיה מפראג ז"ל
 עה"פ "ויבן נח מזבח וגו' ויעל עולות", דהקשה דהרי קרבן צריך להיות מן
 המותר לישראל כדילפינן מקרא "ממשקה ישראל" מן המותר לישראל
 (מנחות ה.), ואז עדיין לא הוי "ממשקה ישראל", כיון שלא הותר לו אז
 עדיין לאכול בשר כדאמרו בסנהדרין (דף נט:). ותיקן, דכיון דאחרי

תולדות החזון יחזקאל זי"ע

מזן החזון יחזקאל זצ"ל שם לילות כימים
 בעריכת ספרו, מתפלל ומתחנן תמיד לה'
 שיזכהו להבין תורתו ולחדש בה לפי האמת,
 לבאר ולחדש התוספתא על פי הפירוש
 האמיתי. מפת לחמו חסך להדפסת ספרים
 בלי שיסכים שיתמכרו בהוצאות.
 רבי אלחנן וסרמן סיפר שבשנת תרפ"ח
 כשעמד החפץ חיים לעלות לארץ ישראל,
 היה בין הספרים שהכין לקחת עמו, גם החזון
 יחזקאל. את החלק השני של ספרו סיים
 החזון יחזקאל לכתוב קרוב למאסרו, והיה
 הדבר לנס שהספיק למסור את כתב היד
 לאחד מנאמניו, והלה הציל אותו מאבדון.
 בימי צער ודאגה - ורבים היו, היה חושש
 שמא מתוך טירדה ותלאה לא כיוון לחדש
 לאמיתיה של תורה, ושמא לא עלתה בידו
 להעלות על גבי הכתב בניסוח הרצוי
 והמדויק, ואז היה שוב שוקע באותו ענין
 ומלבן ומטרה רעיונותיו וחוזר וכותב הדברים
 בתחילה.
 בימים שחלתה הרבנית מרת ריזיל ע"ה, היה
 החזון יחזקאל שרוי בצער, לכן חשש
 להדפיס אחד מספריו, דשמא במצבו השבור
 נמנע ממנו להסיק חידושי אליבא דאמת.
 ולכן עשה החזון יחזקאל "גורל הגר"א",
 ולאחר שעלה בגורל הפסוק "זל מים מדליו",
 החליט להדפיס את הספר. (פרקי חיים).

וכתב האבני נזר דלפי יסודו דשחיטה הוא היתר
 נמשך, אתי שפיר, דמצות שחיטה הנעשה בבשר
 מתירתו תמיד, וזה שאמרו דהשחטה בטלה
 בגבילה, דנסתלק שם שחוטה מן המיעוט,
 והיינו היתר שחיטה שחלה על בשר המועט,
 וממילא חזר הבשר לאיסור גבילה מעצמו, ולא
 מצד שחל עליו הדינים מהרוב.

וז"ל: מה שאמרו דהשחטה בטיילה בגבילה,
 היינו היתר שחיטה המוטל על הבשר, וממילא
 חזר לאיסור גבילה כמו תולעים דבישרא, עכ"ל.
 ברם עדיין קשה, דהא כבר חלקו הפוסקים על
 הרמב"ם בנוגע תולעים שנולדו לאחר השחיטה,
 וכל הפוסקים סוברים דאפי' אם נולדו לאחר
 השחיטה, מותר (ע' שו"ע י"ד סימן פ"ד סעיף
 ט"ז). וא"כ מוכח דנקטו כולם דשחיטה אינו
 היתר נמשך, וא"כ הדרא קושיא לדוכתא מדוע
 שחוטה בטלה בגבילה, והלא שחיטה אינו היתר
 נמשך, אלא מסלק האיסור של הגבילה, וא"כ
 איך חזר היתר להיות איסור ע"י ביטול ברוב.
 ותיקן האבני נזר דבאמת כו"ע מודו להרמב"ם
 דשחיטה הוא היתר נמשך, אלא דהם סוברים
 דמועיל השחיטה להתיר גם התולעים שנולדו
 לאחר השחיטה.

וז"ל: יש לומר דבהא מודים להרמב"ם דמצות
 שחיטה שנעשה בו אגידא בו להתירו, אלא
 דסבירא ליה דאף התולעים שנעשו בו, שחיטה
 ראשונה מתירתם, אף שיש בהם רוח חיים,
 מידי דהוה אדורות של בן פקועה [דאין צריך שחיטה].

לע"נ ר' בנימין זאב ב"ר מאיר וואזנער ד"ל י"א צ"ב תשרי

ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ. ויש לדקדק למה סיפר
 לנו הכתוב דנח היה בן שש מאות שנה בעת המבול. ונראה לפי המדרש
 (ילקוט תהלים א'): "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים", "האיש" זה
 נח, דכתיב "נח איש צדיק תמים", "על כן לא יקומו רשעים במשפט" זה
 דור המבול. וביאור הענין, דאם לא היה נח ראוי להנצל כמו שאר הדור,
 לא היה הקב"ה מביא המבול, כי א"כ היה השחתת כל מה שנברא. אמנם
 כיון שנשאר זרע לקיום העולם ע"י נח, א"כ אינו סותר תחילת מחשבתו
 שברביאיה, לכן הביא המבול. וזה שאמרו "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת
 רשעים זה נח", וכיון שנח נשאר, א"כ יש קיום לעולם, "על כן לא יקומו
 רשעים במשפט זה דור המבול", שהביא הקב"ה מבול על העולם. אמנם
 הרי כתיב (איוב ד:יח) "הן בקדושי לא יאמין", וא"כ מנלן שנח יסור
 בצדקו. אמנם כבר אמרו (יומא לח:): כיון שעברו רוב שנותיו של אדם ולא
 חטא, שוב אינו חוטא. ונח היה בשעת המבול בן שש מאות שנה ועבר רוב
 שנותיו, ושוב אינו חוטא. וזה הצעת הכתוב "ונח בן שש מאות שנה", וא"כ
 אין חשש שיחטא עוד, ולכן ניצל ממי המבול, וא"כ לא היה ע"י המבול
 ביטול הבריאה, כי ישאר קיום ע"י נח, ולכן "והמבול היה מים על הארץ".

צא מן התיבה אתה ואשתך. יש לדקדק מדוע יצאו נח ובניו, ואח"כ אשתו
 ונשי בניו, הלא הקב"ה אמר לו "צא מן התיבה אתה ואשתך". ונראה
 דמכאן מוכח מה שחקרתי אם האי דינא דאמרו (בברכות סא. ולהלכה
 בטור ובשו"ע אה"ע סי' כ"א) שלא לילך אחורי אשה, דטוב יותר לילך
 אחורי ארי ולא אחורי אשה, אם שייך זה גם בבן אחורי אמו, יען דמחוייב
 לכבדה, וזה כבוד לאמו שתלך לפניו, וצ"ע. והנה אם אסור לילך גם אחורי
 אמו, שפיר שינה נח מהציון, והלך מתחילה הוא ובניו, דאם ילך עם אשתו,
 יהיה אסור לבניו לילך אחריה ודק"ק. ועיין באמרות ה' שכתב וז"ל:
 כשיצאו לא כתיב "ויצא נח ואשתו", דא"כ אסורים בניו לילך אחריה.

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה - ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי אפשר להשיג בחנויות הספרים

בבלקט יושר (ח"ב י"ד עמוד לו ענין ב') כתב בשם רבו התרומת הדשן, וז"ל: מותר לילך אחר
 אשת חבר או אחר אמו, משום דבזמן הזה אין אנו מזהרין כ"כ מלילך אחרי אשה, עכ"ל. הרי
 דאיכא איסור גם לילך אחר אמו, רק בזמן הזה יש להקל.

סגולת אריה"ק ע"פ הדרכת הרה"צ מ'אראד אריינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים

א תי"ח ויר"ש וועט טון פאר אייך די סגולה בטאמנות, די אריה"ק איז מבטיח "יבער לבו לשמים לטובה, ותראה פלאים". שטרענג קאנפידענשעל. מ'קען עס געבען פון מעשר

וקשה, דאם חר בו מדוע לא קיבל קרבנו בכבשן האש, כדמצינו בהבל שהתנהג כראוי וקיבל ה' קרבנו, ושל קין לא קיבל. על זה אמר הכתוב "ושמת שמו אברהם" שיהיה אב לאומה הישראלית, וא"כ צריך יעקב לצאת ממנו, ובהכרח לכך נשאר.

לע"נ הגר' אהרן ב"ר יחזקאל טויבער זצ"ל אב"ד באטרוקעס בעל יד אהרן, יא"צ ז' חשוון

כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ. ופירש"י: אלו ז' ימי אבלו של מתושלח. אבל הגמ' בסנהדרין (דף קח:) למדו זאת מהכתוב לקמן "ויהי לשבעת הימים", מה טיבן של שבעת הימים, אלו שבעת ימי אבלו של מתושלח. ונראה דדקדקו חז"ל ללמוד מפסוק זה דוקא, דאי כוונת הכתוב לומר שביום השביעי היו מי המבול כאשר דבר ה' כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ, הוה ליה לקרא למיכתב "ויהי ליום השביעי", או "ביום השביעי ומי המבול היו על הארץ", דלא שייך לומר "לשבעת הימים" בדבר שאינו אלא ביום השביעי. [והא דכתיב בקבלת התורה (שמות יט:טו) "היו נכנים לשלשת ימים", היינו משום דההכנה היתה כל שלשת הימים]. לפיכך דרשו חכמים "ויהי לשבעת הימים", דמייירי בדבר שישנו במשך כל שבעת הימים והיינו אבלו של מתושלח, ולכן לא הביאו מקרא האמור קודם "כי לימים עוד שבעה", דיש לדחות ולומר דזה הגבלת זמן.

שופך דם האדם וגו' ואתם פרו ורבו. איתא בתוספתא (יבמות פ"ח): בן עזאי אומר כל מי שאינו עוסק בפריה ורביה הרי זה שופך דמים ומבטל את הדמות, שנאמר כי בצלם האלקים עשה את האדם, וכתיב ואתם פרו ורבו, ע"כ. פ"י, כיון שאחרי הדברים האמורים בקרא "שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם האלקים עשה את האדם", חזו וכתב קרא "ואתם פרו ורבו", אחר שכבר נאמר קודם בפרשה זו "ויאמר להם פרו ורבו", ומדקאמר להם שנית "ואתם" בוי"ו החיבור המחברו אל הפסוק הקודם, חזינו דלהכי קרא ואמר "ואתם פרו ורבו", לומר דאז תהיו חפים מפשע האמור בקרא הקודם משפיות דמים ומהמעטת הדמות.

והגר"א הגיה בתוספתא כך "הרי זה ממעט את הדמות". ולא "מבטל" הדמות. והיינו משום דקודם הולדו לא שייך לומר דמבטל את הדמות, כיון דעדיין הדמות אינו קיים. אבל זה ממעט הדמות כיון שאינו עוסק בפריה ורביה. או שהוא ממעט בערכו של הדמות שלא נחשב בעיניו, ולפיכך לא חש להופעתו בין החיים.

ההקרה מיד הותר לו אכילת בשר, לכן היה מותר להקריב, עכת"ד. והנה סברת תירוצו זה הוא מהגמרא במנחות (שם), דאיסור שנעשה היתר באותו יום, לית ביה משום "ממשקה ישראל", משום דאין מחוסר זמן לבו ביום, וחשוב זאת ההקרה מיד כאילו היה היתר.

והנה קושייתו זאת בלא"ה לא קשה, ד"ממשקה ישראל" איננו מפסולי קרבנות בן נח בבמה שלהם, וא"כ מנ"ל דנח קיים תורה עד שלא ניתנה. ואולם מאדם הראשון לכאורה יש להקשות כן שהקריב ג"כ קרבן פר שקרניו קודמות לפרסותיו (ע' ע"ז ח.), וא"כ אצלו הרי לא הותר בשר באותו יום, וגם הרי אדה"ר קיים תורה עד שלא ניתנה וכו'. ואולם באמת גוף האי קושיא ד"ממשקה ישראל" לאו קושיא היא, שהרי כתיב רק "ממשקה ישראל", וזה הא הוה שפיר "ממשקה ישראל", שהרי כשתהיה האומה הישראלית, יהיה מותר להם, וז"פ.

ודע דבפירושי ידי משה (בראשית רבה פ' ט"ז) כתב, דבשר קדשים היה מותר גם לאדם הראשון, ע"ש. ולפי דבריו לא קשה קושיית הראשי בשמים, דכיון דהוה מותרין בבשר קדשים, א"כ שפיר הוה "ממשקה ישראל", כמו שהיו קדשים דמדבר נחשבים ממשקה ישראל, ואעפ"י שבשר תאוה היה אסור להם.

לע"נ חיה הינדל ב"ר משה יחיאל חיים וואונער ע"ה יא"צ ה' חשוון

וימת הרן. וברש"י שהשליכוהו לכבשן האש ונשרף. ולכא' קשה דבשלמא אברהם אבינו שהיה חוקר גדול ושני כליותיו היו נובעות תורה (ע' בראשית רבה פס"א א'), ועלה במדרגה גבוהה כל כך שזכה לגילוי אלקות, לכן הבין שפיר שכדאי למסור נפשו על קידוש ה'. משא"כ הרן שלא בא אפילו לקרסולי אברהם אבינו, ואך ע"י ראותו מופת חותך של כח אלקי שהציל את אברם האמין בה', וא"כ מפני מה מגיע לו שישרף, ולמה לא ניצול כאברם אחיו שהביאו לידי אמונה זו.

ויש לומר לפי מה שכתב בספר הק' מגיד מישרים (בראשית דף ו), שהמגיד הבטיח לבית יוסף שיזכה לעלות לקרבן ריח ניחוח לה', ע"ש. הראת לדעת דזה זכיה גדולה לבן אדם שיזכה לעלות לקרבן ריח ניחוח לה', וכמבואר בתוס' (מנחות קי. ד"ה מיכאל), דמלאך מיכאל מקריב נשמות הצדיקים במזבח של מעלה, בפרט הנשרף על קידוש ה' דגם גופו נזדכך ועולה לריח ניחוח. וכ"כ המפרשים על רש"י (בראשית כג:ב) ששמעה שרה שהעלו את יצחק בנה להקריבו על המזבח וכמעט שלא נשחט ופרחה נשמתה, ותמחה המפרשים דרש"י היה צריך לומר "וכמעט שנשחט", דזה היה הפחד שלה שבנה יחידה נשחט, ומדוע כתב רש"י "וכמעט שלא נשחט". אלא דכוונת רש"י דאדרבה, דפחדה היה על מה שלא נשחט, דסברה אולי אינה זכאית שיעלה בנה לנחת רוח, אבל אם היתה שומעת שנשחט לקרבן לפני ה', לא היתה פורחת נשמתה כנ"ל.

וזהו מה שדרשו רבותינו ז"ל (סנהדרין יט.) עה"פ (ישעיה כט:כב) "כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם", לא ניצל אברהם מכבשן האש אלא בשביל יעקב. ותמוה דאברהם אבינו זכותו בעצמו היה מספיק להצילו. אך לפי דברינו מובן, דאדרבה, הזכות הוא שכן ישרף על קידוש ה', דמי שלא נשרף מורה שיש בו איהה פגם. וכן פירש"י בפרשת קרח (טז:טז) שאמר משה רבינו על קרח ועדתו יודע אני שיש להם חלק בתמידי צבור, אף חלקם תניחיהו האש ולא תשרפנו. א"כ היה לו לאברהם אבינו לשרף, אבל כדי שיצא ממנו יעקב לא נתמלא רצונו ולא נשרף. ואולי יפורש ברעיון זה הפסוק (נחמיה ט:ז): אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברם",

ג' וע' בילקוט הגרשוני (אות א' אדם הראשון) שכתב, דהקושיא אין לה יסוד כלל, דממה נפשך אם באנו לאסור ההקרה משום שעתידיה תורה לומר "ממשקה ישראל", א"כ זיל ג"כ בתר העתיד שעתידיה תורה להתיר הבשר לישראל, עכ"ד. [הגר"י ענגיל לא נחית לסברא זו, אלא כתב דגם עכשיו קודם מתן תורה הרי זה "ממשקה ישראל", דלאומה הישראלית מעולם לא נאסר, רק אז עדיין לא היה האומה הישראלית].

אך יש לפקפק בזה, דהנה בגוף הפסול של "ממשקה ישראל", חקרו האחרונים אם האיסור לישראל סבה הוא לפסול הדבר לגבוה, דהפסול לגבוה מסתעף ממת שואסר להדיטו. או האיסור לישראל אינו אלא סימן דפסול נמי לגבוה, דהתורה לימדה לנו מהא דכתיב "ממשקה ישראל" דכשם שאסרה להדיטו כן פסלה לגבוה.

ורק אם אמרין דהאיסור לישראל הוא סימן דפסול נמי לגבוה, אז יש לתרץ כדברי הילקוט הגרשוני, דכאן ליכא סימן דפסול לגבוה, כיון דגם לישראל עתידה תורה להתיר. אבל אם אמרין דהאיסור לישראל סבה הוא לפסול הדבר לגבוה, א"כ מאי בכך דלעתידי עתידה תורה להתיר הבשר, הרי בזמן שהקריב אדם הראשון הקרבן היה הבשר אסור, ואדם הראשון קיים התורה קודם שניתנה, ובאותו הזמן שהבשר היה אסור, היה סבה לפסול הדבר לגבוה. אבל לפי הגר"י ענגיל א"ש, דאין זה בכלל דבר האסור לישראל, דלאומה הישראלית מעולם לא נאסר, רק אז בימי אדם הראשון עדיין לא היה האומה הישראלית.

ספר חסד לאברהם
חידושים והערות על התורה ועל פרשי
 מעוטר בהארות ועיונים מחכמי דורינו
 ורבותינו לבית בריסק
את הספר הנפלא ניתן להשיג בחנויות הספרים

חדש ויצא לאור
חידושי רבנו חיים הלוי
 על הרמב"ם
 עם מורשת הגר"ח
כרך ראשון

ירל מחדש בתוספת מביאות ציונים, עיונים, כותרות, בקורות ומילואים

מהדורה מושקעת ומורחבת
 בקריכת סכנו מורשת הגר"ח לאחר
 הרבה שנים ביגיעה עצומה

מכון מורשת הגר"ח
 מורשת הגר"ח
 מורשת הגר"ח

מכון מורשת הגר"ח
 moreshet@agach@gmail.com

הפצה ראשית
 עם הספר "לענוך"

קמת